

بررسی تأثیر سطوح مختلف ازت و تراکم بوته بر روی عملکرد کمی و کیفی تریتیکاله در شرایط آب و هوایی خوزستان (رامین)

Study of the Effect of Nitrogen Application and Plant Density on Quantitative and Qualitative yield of Triticale in Climatcal Conditions of Khuzestan (Ramin)

شهرام لک^۱، سید عطاءاله سیادت^۲، قدرت‌اله فتحی^۳، سید ابوالحسن هاشمی دزفولی^۴

چکیده

به منظور بررسی تأثیر سطوح مختلف ازت و تراکم بوته بر روی عملکرد کمی و کیفی تریتیکاله (رقم ژوانیلو-۹۲)، آزمایشی در سال زراعی ۱۳۷۴-۷۵ در مزرعه تحقیقاتی مجتمع عالی آموزشی و پژوهشی کشاورزی رامین اجرا گردید. چهار سطح ازت (معادل ۹۰، ۱۳۵، ۱۸۰ و ۲۲۵ کیلوگرم ازت خالص در هکتار) در کرت‌های اصلی و سه سطح تراکم بوته شامل ۲۰۰، ۳۵۰ و ۵۰۰ بوته در مترمربع به عنوان کرت‌های فرعی در یک طرح آماری خرد شده با پایه بلوک‌های کامل تصادفی در چهار تکرار مورد مطالعه قرار گرفتند.

افزایش عملکرد دانه نسبت به کاربرد ازت بصورت خطی بود. بیشترین عملکرد دانه معادل ۵۲۹۳ کیلوگرم در هکتار با مصرف ۱۸۰ کیلوگرم ازت خالص در هکتار به دست آمد، هر چند اختلاف دو تیمار مصرف ۱۸۰ و ۲۲۵ کیلوگرم ازت خالص در هکتار بر روی عملکرد دانه معنی‌دار نبود. اختلاف عملکرد بین سطوح مختلف ازت در درجه نخست مربوط به تأثیر مثبت ازت در افزایش تعداد دانه در سنبله بود زیرا افزایش مصرف ازت موجب افزایش تعداد و همچنین بهبود باروری سنبله‌ها گردید. عکس العمل محصول دانه نسبت به تغییر تراکم نیز خطی بود ($r^2 = 0/85$) و بیشترین مقدار عملکرد معادل ۵۵۲۹ کیلوگرم در هکتار از تراکم ۵۰۰ بوته در متر مربع بدست آمد. اثرات متقابل ازت و تراکم بر عملکرد دانه در سطح ۵٪ معنی‌دار تشخیص داده شد. بیشترین عملکرد دانه معادل ۶۳۱۶ کیلوگرم در هکتار از مصرف ۱۸۰ کیلوگرم ازت خالص در هکتار و بالاترین تراکم بدست آمد.

حساس‌ترین جزء عملکرد نسبت به تیمار ازت، تعداد دانه در سنبله بود که با افزایش کاربرد ازت بصورت خطی افزایش یافت. از سوی دیگر کلیه اجزاء عملکرد به استثنای تعداد سنبله در سنبله نسبت به تغییر تراکم حساسیت نشان دادند.

درصد پروتئین دانه با افزایش کاربرد ازت افزایش خطی نشان داد ولی تغییرات تراکم تأثیر قابل ملاحظه‌ای بر روی درصد پروتئین نداشت.

بالای تولید می‌تواند نقش مهمی در تأمین بخشی از نیازهای غذایی انسان و دام ایفا نماید. گرچه هدف از به وجود آوردن تریتیکاله بدواً مصارف تغذیه انسان بوده است ولی هم اکنون عمدتاً به عنوان یک گیاه علوفه‌ای کشت می‌شود.

مقدمه

تریتیکاله (*Triticale spp*) گیاهی است از خانواده غلات که به وسیله انسان و از تلاقی مستقیم گندم و چاودار به وجود آمده است. تریتیکاله در زمره گیاهانی است که با داشتن پتانسیل